Československá anarchistická federace

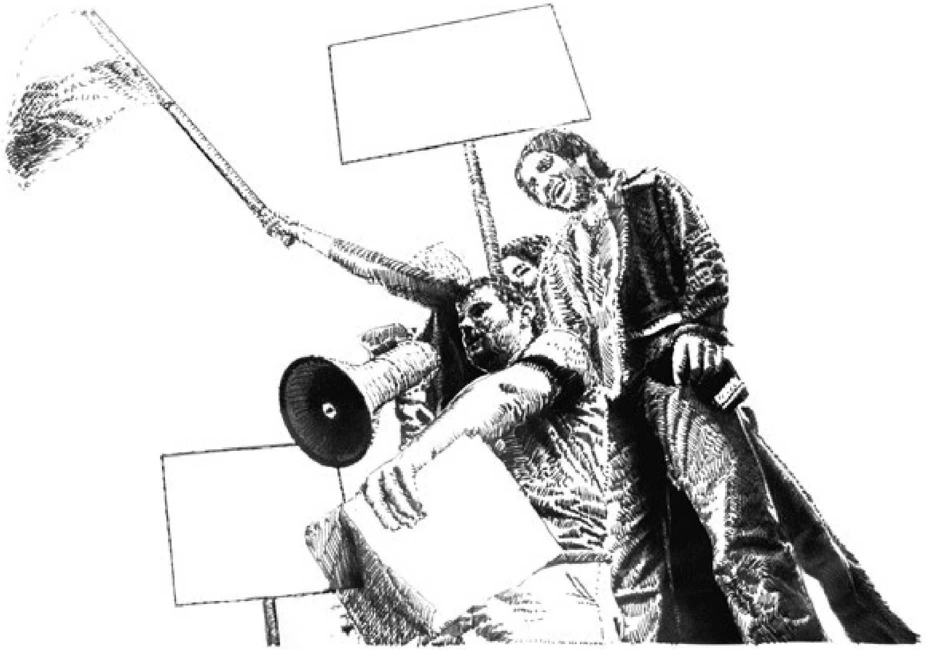
Československá anarchistická federace (ČSAF) sdružuje místní skupiny a jednotlivce, kteří se hlásí k anarchistickým myšlenkám. Jsme svobodomyslný kolektiv sdružující pracující, nezaměstnané a studenty na anarchistických zásadách. Rozumíme tím federalismus, samosprávu a aktivitu zdola. Nemáme žádné vůdce, všechna rozhodnutí jsou přijímána všemi členy, případné funkce jsou volitelné a kdykoli odvolatelné zdola. ČSAF usiluje o vytvoření svobodné a samosprávné společnosti založené na územní a výrobní samosprávě, federalismu, rovnosti, solidaritě a sociální spravedlnosti. Společnosti, kterou budeme spravovat my samotní – obyčejní lidé – pracující, studenti a důchodci.

ČSAF se věnuje propagaci anarchistických myšlenek a materiálů, různorodým akcím, aktivitám a kampaním, které považuje za důležité. Sdílíš podobné myšlenky a myslíš si, že organizovaním můžeme snadněji dosáhnout spousty věcí, snadněji a účinněji bránit svá práva a prosazovat své potřeby? Přidej se k ČSAF nebo s námi spolupracuj.

WWW.CSAF.CZ

Libertinský municipalismus

Nakladatelství Československé anarchistické federace

lidství. Vyžaduje to nekonečnou trpělivost, ale musí to být uděláno. Pokud ne, pak krize, která přichází, vyústí v tyranii.

V dnešní době je dost těžké najít radikálního teoretika, který není pohodlně usazen v nějaké univerzitě. Vy jste výjimkou a záměrně zůstáváte mimo vysokou školu. Proč?

Jedné noci jsem narazila na jednu Bakuninovu pasáž, kde mluví o "historii všech akademiků." "Jakmile se stali akademiky," píše Bakunin, "... největší vědecké mozky se nevyhnutelně propadli do nečinnosti. Ztratili spontaneitu, revoluční drzost, znepokojující a divokou energii charakteristickou pro génia, někdy volající po zničení vratkého starého světa a založení základů nového."1 Myslím, že tato pasáž je příliš drsná - mnoho akademiků ze všech částí politického spektra se zkouší podílet na veřejné politické kultuře, píše knihy a články pro běžné čtenáře. A výzkum revolučních hnutí a sociálně-anarchistických myšlenek, který provádějí radikální historici na univerzitách , je neocenitelný pro ty, kteří na těchto tradicích zkoušejí stavět.

Ale pro profesory je těžké napsat práci, která by přímo podporovala revoluční hnutí, práci, která by vzdělávala a inspirovala revoluční aktivisty a intelektuály. Na univerzitě musí většina prací, co tam člověk napíše, pomáhat upevňovat jeho kariéru, zvláště demonstrováním vzdělání. Sepsání práce, která by budovala hnutí, můžete dát kariéru v sázku. A tak akademici tíhnou k tomu, aby psali pro sebe navzájem spíše než pro veřejnost a určitě mnohem více než pro revoluční publikum. V této zemi masový útěk levičáků z veřejného života na univerzity nepochybně oslabil radikální politickou kulturu.

bude stávat demokratickými a spojovat se v konfederacích, které se snad stanou dostatečně silnými, aby se mohly postavit do opozice proti národnímu státu. V tom momentě bude buď následovat konfrontace, nebo občané přejdou k novému systému, který jim dá plnou kontrolu nad jejich životy a zruší moc národního státu. V ten samý čas převezmou samosprávy od soukromých korporací kontrolu nad ekonomickým životem, vyvlastní vyvlastňovatele. Potom může být zformována racionální, libertinská, ekologická společnost, kde strukturální moc spočívá ve shromážděních fungujících na principu přímé demokracie, navštěvovaných aktivními občany.

Moje kniha vytyčuje konkrétní kroky, kterými hnutí může vytvořit takovouto přímou demokracii. Zdůrazňuje rozhodující roli vzdělaných skupin přesvědčených jedinců, kteří budou studovat skupiny a lokální samosprávné volebních kampaně a vytvoří hnutí rozšířením těchto myšlenek v jejich komunitách.

Kladete libertinský municipalismus do anarchistické tradice a zdůrazňujete jeho anti-statické a anti-kapitalistické cíle. Nicméně, váš důraz na konflikt mezi samosprávou a státem (a ne na konflikt mezi dělníky a kapitálem) je odklonem od několika dominantních tendencí v anarchistickém hnutí. Proč je tento odklon tak důležitý?

Nejdřív mě nech vysvětlit, že Bookchin nekladl proti sobě libertinský municipalismus a konflikt mezi dělníky a kapitálem. Jeho záměr byl spíše rozšířit třídní boj spojením s konfliktem samospráva-stát, rozšířit formulace třídního boje o nadtřídní body - speciálně hierarchická dominance a ekologické problémy - a dát třídnímu boji základnu přímé demokracie, založenou na samosprávné civilní politické kultuře. Libertinský municipalismus je pokusem přenést třídní konflikt do civilní roviny stejně tak, jako existuje v rovině průmyslové. Vlastně to není tak nezvyklé - konec

lepším světem ponořením do problémů praktického přežití a konzumování zboží a služeb. Systematicky nás zbavuje něčeho, čemu by v minulých stoletích říkali naše lepší přirozenost.

Nejen, že nás tento sociální pořádek vykořisťuje a dělá z nás zboží, ale také zatemňuje naši historickou paměť a tím nás otupuje. Rádi by, abychom zapomněli, že lidé se po staletí podíleli na snahách o sociální transformaci, které za jejich života nenesly ovoce. Nejen, že nepotřebovali okamžitou odměnu, ale ani ji neočekávali a byli odhodlaní riskovat vyhnanství a trest, vědíc, že slouží vytvoření lepší společnosti.

Musíme rozeznat, že okamžité uspokojování tužeb je částí systému, se kterým bojujeme. Musíme se držet naší historické paměti a odporovat sociální amnézii. Musíme být odhodlaní, na určité úrovni, brát jako důležitější vytváření nové společnosti než nový stroj na expresso v naší kuchyni.

Pokud nenajdeme sílu vytrvat a udržovat naše myšlenky, potom budou bezvýznamné i naše životy a staneme se nedůležitými. Jak jednou poznamenal William James: "znovu se vrátíme do dřímoty nejsoucnosti, ze které jsme byli krátkodobě zburcováni."

Musíme hledat lidi, kteří jako my chtějí udržovat lidskou důstojnost, a kteří chápou, že nejhorším problémem kterému společnost čelí není El Nino, ale samotný sociální řád. Bojujeme proti tomuto systému, protože ponížení našeho lidství a našich nejlepších tužeb bude nesnesitelné.

Marx tvrdil, že komunismus vyvstane z vyostření vnitřních protikladů kapitalismu. Díváte se na vytvoření společnosti libertinského municipalismu jako na akt vůle nebo jako na vyvrcholení rozsáhlejšího historického procesu?

spontánně poté, co stát zkolabuje kvůli něčemu jinému, tam libertinský municipalismus připravuje revoluční změnu, kdy federace komun vytvoří duální moc proti národnímu státu.

Podle mě komunalistická tradice, jíž libertinský municipalismus rozvíjí, v žádném případě není anarchismu cizí - naopak, byl přítomna v jeho vzniku.

Jednou z věcí, kterou se anarchisté odlišují od ostatních proudů v socialistické tradici, je zdůrazňování důležitosti kontrakultury a kontra-institucí v celkovém pojetí revoluční strategie. Jaký je podle vás vztah mezi těmito snahami a bojem za radikální instituce přímé demokracie, popsané ve vaší knize?

Je ke škodě anarchismu a levice vůbec, že v nedávné době bylo tak mnoho pozornosti věnováno kulturní změně na úkor institucionální změny, až se situace dostala k bodu, že dnes to politiku zakrývá docela. Nechci tvrdit, že kulturní práce postrádá politické pozadí, ale nemůže existovat sama o sobě - musí být součástí většího politického hnutí. Umění, kultura a sebevyjádření sami o sobě nepředstavují žádnou hrozbu pro existující sociální řád, protože mohou být velice snadno proměněny na tržní zboží. Vlastně, odcizení a disident, které radikální umění vyjadřuje, může být někdy lépe prodejné jako něco s "nebezpečným" moderním postojem.

Bez politického hnutí odmítajícího komercializaci jako takovou - a tudíž i kapitalismus - stejně tak jako hierarchickou dominanci se umění stává příliš snadno dalším zbožím. Kontrakultura šedesátých let slavně zdegenerovala do nostalgického prodeje suvenýrů a spirituality New Age se všemi jejich marketingovými možnostmi. Moderní reklama zpracovala většinu jejího ducha. Například Beatlesovská "Revoluce" je teď používaná na prodej kecek a můj obchod s kolama prodává sluneční brýle se symboly anarchie. V anarchismu se stal důraz na kulturu, sebevyjádření a životní styl tak výrazným na úkor revoluční politiky (ve smyslu

komunitní samosprávy), že se od toho sociální ekologové museli odlišit, aby se pokusili anarchismu udržet socialistické jádro - snahu změnit společnost na úrovni sociálních a politických institucí.

Tvrdíte, že pro vytvoření svobodné společnosti musíme demokratizovat a rozšířit politickou sféru. Jakou roli hraje v tomto úsilí boj proti hierarchii, často omezený na soukromou sféru jako patriarchát nebo nadvláda bílých?

Během postupu politické a sociální revoluce se lidské osobnosti nepochybně změní, zvláště jak zažijí vzájemnost společného boje, boj v zájmu společné myšlenky a ne jen v jejich soukromém zájmu, a jak se stanou sociálně plnohodnotnými. Můžeme očekávat, že během takovýchto zkušeností bude rasismus a sexismus omezen. Ale dokud bude přetrvávat, ať v postojích nebo sociálním uspořádání, členové komunity budou v politické sféře, na demokratických shromážděních, diskutovat o tom, jak se na ně zaměřit a to jakýmkoliv způsobem, který budou pokládat za přiměřený.

Existuje nebezpečí, že komunita by mohla nastolit politiku, která by byla rasistická a sexistická, ale pro společnost založenou na rozvíjení potenciálnosti všech jejích členů by bylo iracionální něčí potenciálnost omezovat. Jedním ze základních pravidel sociální ekologie, jejíž politickou dimenzí je libertinský municipalismus, je zavržení všech forem sociální hierarchie a třídní nadvlády a požadavek na jejich odstranění.

Myšlenka potenciálnosti se objevila až ve vaší knize. Mluvíte o "politickém potenciálu minicipalismu," naší "jedinečné lidské potenciálnosti" pro racionální společnost atd. Řekněte nám více o tomto konceptu potenciálnosti?

Tato otázka se dotýká filozofické dimenze sociální ekologie, dialektického naturalismu - otázky příliš složité na to,

abychom ji zde důkladně prozkoumali. Zájemce bych odkázala na Bookchinovu Filozofii sociální ekologie (druhé doplněné vydání). Jen stručně řeknu, že jako vývojová filozofie (protiklad analytické filozofie) se dialektický naturalismus zaměřuje na procesy rozvíjení jak v přírodní evoluci, tak v společenské historii, a zvláště pak na ty, které vedly, byť klikatě, bokem a občas i marně, směrem k větší svobodě a sebevědomí.

Jako vývojová filozofie používá dialektický naturalismus slova, která odráží rozvíjené procesy: potenciálnost, rozvíjení, růst, aktualizace. Tam, kde analytická filozofie předpokládá nehybnost, dialektická filozofie předpokládá pohyb - a ne pouze samovolný, ale směrovaný.

Zaměřováním na potenciálnost situace nás dialektická racionalita povzbuzuje, abychom prozkoumali jaký druh budoucnosti se logicky může vyvinout z takové situace. A tak samospráva jak existuje dnes v sobě osahuje potenciálnost stát se demokratickou a částí racionální společnosti - úspěch společnosti libertinského municipalismu dá najevo splnění této potenciálnosti.

Vyzýváte lidi, aby zničili kapitalismus a stát a vytvořili svobodnou společnost na bázi spravedlnosti, solidarity a občanské morálky. Nicméně, váš popis kolonizace sociálního života kapitalismem, útoku na komunity a rozpadu politické sféry se zdá být popisem zničení zdrojů, ze kterých můžeme čerpat při budování sociální alternativy. Odkud máme v těchto podmínkách brát sílu a nadhled, potřebné pro vybudování svobodné společnosti?

Dnešní společnost okamžitého uspokojování potřeb nám neustále dává najevo, že naším životním cílem je maximalizovat naše osobní štěstí v rámci kapitalismu. Druhořadé neodkladné lidské potřebě pracovat na rozsáhlejším cíli se dostává pouze malé nebo žádné kulturní podpory. Odvádí naši fantazii od rozpínavého přemýšlení nad

konců, revoluční třídní boje jsou historicky zalo□eny na samosprávě. Povstání v Paříži roku 1848 a v letech 1870-71 byly bojovány okolo barikád umístěných v sousedství. Jak v Petrohradu v roce 1917 tak v Barceloně 1936-37 byla silná sousedská civilní kultura rozhodující arénou pro revoluci.

V anarchistické tradici sahá konflikt samospráva-stát minimálně k Prudhonově knize o federalismu z roku 1863, která volala po federaci autonomních komun. Bakunin tuto výzvu absorboval a udělal z ní ústřední část programu, který napsal v pozdních šedesátých letech (osmnáctého století). V ten samý čas se myšlenky komun začaly rozšiřovat mezi odpůrci centralistických pravidel Napoleona III. ve Francii. A tak v roce 1871, když Prusko porazilo Francii a francouzská vláda se zhroutila, myšlenky komuny už byly rozšířeny a ovlivnily pařížskou Komunu, vznikající na ruinách druhého impéria. Komunu čekal tragický konec po pouhých několika týdnech existence, ale mnoho radikálů - ne pouze anti-statistů, ale na chvíli i Marx - bylo inspirováno odvážným příkladem Komuny a pohlíželi na federaci autonomních komun jako na model politického uspořádání pro svobodnou, samosprávnou společnost. V pozdních sedmdesátých letech osmnáctého století se tato myšlenka zapsala do programu Jurské federace, která připomínala federaci komun jako základ pro porevoluční společnost.

Libertinský municipalismus staví na historickém komunalismu jak v jeho anarchistické, tak marxistické teoretické formě, stejně tak jako na jeho konkrétní tradici v historii revolucí, počínaje Francouzskou revolucí 1789. Zároveň ale posunuje historický komunalismus dále. Kde ranný komunalismus viděl v komunách hlavně administrativní funkci, pouze poskytující "veřejné služby," a rozhodovací pravomoci ponechával v rukou sdružení pracujících (jejichž federace by byly paralelní s federacemi komun), tam libertinský municipalismus vidí komunu jako přímou demokracii kontrolující ekonomiku. A tam, kde anarchističtí komunalisté mysleli, že lidé zformují komuny

Jako na obojí. Nepochybuji o tom, že naše společnost směřuje ke krizi - jediná otázka je, zda ji dříve způsobí sociální nebo ekologické faktory. Jak Marx ukázal v Kapitálu, kapitalistický podnik musí maximalizovat svůj zisk a expandovat, jinak podlehne svým rivalům a zahyne - růst nebo smrt. Bookchin dodal, že díky tomuto imperativu se kapitalismus dostává do kolize s přírodou. Stejně jako je globální oteplování do příštího století připravené způsobit ohromnou destrukci, neshody mezi bohatými a chudým se zvětšují. Aby maximalizoval zisky na globální bázi, dělá kapitalismus celé třídy lidí zbytečnými – podle některých odhadů až tři pětiny světové populace.

Také si myslím, že se na Marxovu teorii "sebezničení" můžeme podívat z jiné strany. Tvrdil, že logika kapitalismu diktuje zmenšovat platy na minimální možnou úroveň a že až budou lidé ožebračení, budou hnáni do povstání proti buržoazii, která je vykořisťuje. Tato prognóza se nenaplnila, z části proto, že byl vytvořen sociální stát, který poněkud zmírnil dopady kapitalismu. Nyní, když je ořezáváno mnoho ze sociálních podpor, na kterých se stal sociální smír závislý, se teorie sebezničení může ukázat jako pravdivá.

Ať bude příčina krize jakákoliv, až se rozvine, její sociální výsledek nemusí být ani zdaleka racionální, ekologická a libertinská společnost. Její výsledek může být diktatura nebo chaos. Pokud má krize vyústit v emancipaci, ve společnosti musí být alespoň nějaký stupeň povědomí o libertinské alternativě.

A tady nastupuje dobrovolnictví. Předrevoluční období je obyčejně příliš krátké. Je nepravděpodobné, že budeme mít hodně času na přičinlivou, drobnou vzdělávací práci, kterou osvoboditelské hnutí potřebuje. To je práce, které se máme věnovat nyní - zvláště pak budování hnutí libertinského municipalismu, ukazování lidem jak mohou brát své politické a ekonomické životy do svých rukou, ukazování, jak mohou vybudovat společnost, která jim dovolí vzít si zpět svoje

Libertinský municipalismus - rozhovor s Janet Biehl

Vaše kniha je programová: představujete libertinský municipalismus v historickém kontextu a nabízíte konkrétní návrhy pro praxi. Jaké politické okolnosti vás ponoukly k tomu, aby jste knihu vydala zrovna teď?

Jako politická dimenze sociální ekologie - základ myšlenek rozvíjených Murrayem Bookchinem od padesátých let - je libertinský municipalismus libertinská politika sociální revoluce. Vytváří teorii i praxi pro vytvoření revolučního hnutí, jehož hlavním cílem je rovnoprávná, spravedlivá a svobodná společnost. Moje kniha má jednoduše uspořádat myšlenky, které Murray Bookchin vysvětlil někde jinde.

Pokusím se tuto myšlenku stručně představit pro čtenáře, kteří o ní nic neslyšeli. Libertinský municipalismus volá po vytvoření samosprávné politiky na obecní úrovni: na úrovni vesnice, města či městské čtvrti. Tento politický život bude ztělesněn v institucích přímé demokracie, městských a lidových shromážděních či mítincích. Kde takové instituce již existují, jejich demokratický potenciál a strukturální síla mohou být rozšířeny, kde již jednou existovaly, mohou být obnoveny a tam, kde neexistovaly, mohou být vytvořeny. Skrz tyto instituce mohou lidé jako občané řídit záležitosti své komunity sami. Místo spoléhání na elity je tu politické rozhodování v procesu přímé demokracie.

Aby obsáhly i problémy přesahující hranice jejich působiště, demokratické samosprávy v daném regionu mohou zformovat konfederaci a vysílat delegáty na konfederační shromáždění. Tato konfederace nebude státem, protože bude úplně kontrolována občanskými shromážděními. Delegáti, které vyšle shromáždění, budou mít mandát pouze k předložení rozhodnutí přijatým tímto shromážděním a budou kdykoliv odvolatelní.

A jak hnutí libertinského municipalismu poroste, víc obcí se

Poznámka:

1. Sam Dolgof, Bakunin a Anarchie (New York, Alfred Knopf, 1972), strana 228

- rozhovor byl uskutečněn v roce 1995. Přeloženo z webových stránek www.social-ecology.org

Krátká biografie Janet Biehl

Janet Biehl šla vždy proti převládajícím zvykům. Ač narozena v roce 1953 v Cincinnati v Ohaiu, v šedesátých letech se nepřidala k radikálnímu hnutí na rozdíl od mnoha jejích vrstevníků. Naopak, říká o sobě, že v této době byla "spíše spořádaná."

Nicméně, v časných sedmdesátých letech, kdy mnoho lidí odmítalo kulturní radikalismus, Janet byla inspirována avantgardními divadelními skupinami jako bylo živé divadlo a později si udělala titul v divadle na Wesleyanské univerzitě.

Přání stát se herečkou ji zavedlo do New Yorku, kde začala inklinovat k radikální teorii a politice. Přesto, že Nová levice byla v té době minulostí, zvolení Ronalda Regana a její odklon od umění z toho udělaly přirozenou volbu. Získala povědomí o práci Murraye Bookchina a v roce 1986 začala navštěvovat Institut pro sociální ekologii.

Bookchinova práce ji pomohla lépe formulovat její radikální názory. Krátce poté se přestěhovala do Burlingtonu ve Vermontu, aby mohla lépe spolupracovat s Bookchinem, a stala se jeho společnicí a spolupracovnicí. žije a pracuje s ním do dnes, živí se jako nezávislý novinář.

Česky jí vyšla kniha Ekofašismus: Poučení z Německé historie (nakladatelství Votobia).